

**ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДРС)**

вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011, тел./факс (044) 239-76-40

E-mail: inform@drs.gov.ua, Сайт: www.drs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 39582357

на № _____ від _____ 20__ р.

**РІШЕННЯ
про відмову в погодженні проєкту регуляторного акта**

Державна регуляторна служба України відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» розглянула проєкт Закону України «Про державний енергетичний контроль» (далі – проєкт Закону), а також документи, що надані до нього листом Державної інспекції енергетичного нагляду України від 15.01.2024 № 7/8.1-261-24.

За результатами проведеного аналізу проєкту Закону та аналізу його регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон), ДРС

встановила:

проєкт Закону визначає правові, економічні та організаційні особливості реалізації здійснення державного енергетичного контролю (нагляду) в галузях електроенергетики та теплопостачання, а також на ринку природного газу, а також повноваження органів державної влади в галузях державного енергетичного контролю (нагляду).

Зауваження Державної регуляторної служби України, викладені у Рішеннях про відмову в погодженні регуляторного акта від 13.10.2023 № 471 та від 26.12.2023 № 579 враховані розробником частково.

Рішенням про відмову в погодженні регуляторного акта від 26.12.2023 № 579 надано зауваження щодо терміна «рекомендація», яке використовується у проєкті Закону:

Відповідно до пункту 17 частини 1 статті 1 попередньої редакції проєкту Закону «17) *Рекомендація* – вид документу, який оформлюється за результатами діяльності центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в галузях електроенергетики, теплопостачання та на ринку природного газу, його територіальних органів, в якому зазначається перелік виявлених порушень нормативно-правових актів, норм і правил з питань технічного стану, експлуатації

Державна регуляторна служба України

РІШЕННЯ № 38 від 13.02.2024

Підписав: Кучер Олексій Володимирович

Сертифікат: 6FA97849F1B2570D040000088690000BAEF0100

Дійсний: з 13.06.2023 14:27:07 по 13.06.2024 14:27:07

та обслуговування електричних станцій і мереж, електричних установок і мереж, теплових, тепловикористальних установок та мереж, газотранспортних і газорозподільних систем, а також рекомендації центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в галузях електроенергетики, теплопостачання та на ринку природного газу щодо шляхів та термінів їх усунення;».

Дане зауваження опрацьовано частково. В останній редакції проекту Закону термін *«рекомендація»* замінено терміном *«пропозиція»* (частина шоста статті 18 проекту Закону). Водночас законопроект визначенням терміна *«пропозиція»* не доповнено, а у пункті 17 частини першої статті 1 проекту Закону залишається визначення терміна *«рекомендація»* у новій редакції, а саме: *«рекомендація – вид документу, який оформлюється за результатами діяльності органу державного енергетичного контролю (нагляду), в якому зазначається перелік виявлених порушень нормативно-правових актів, норм і 4 правил з питань технічного стану, експлуатації та обслуговування електричних станцій і мереж, електричних установок і мереж, теплових, тепловикористальних установок та мереж, газотранспортних і газорозподільних систем, а також рекомендації органу державного енергетичного контролю (нагляду) щодо шляхів та термінів їх усунення;».*

При цьому, відповідно до наданого визначення *«рекомендація»* має не рекомендаційний характер, а імперативний, оскільки її невиконання є додатковою підставою для здійснення позапланових заходів, визначених Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (пункт 2 частини другої статті 16 проекту Закону).

Вказані положення повністю нівелюють норми Конституції України та чинного законодавства у сфері здійснення державного нагляду (контролю), а також створюють потенційні передумови для порушення прав суб'єктів господарювання з боку держави.

Також термін *«рекомендація»* вживається і в інших положеннях проекту Закону, наприклад у пункті 2 частини другої статті 16.

У зв'язку з викладеним, пропонуємо замінити у проекті Закону терміни *«рекомендація»* і *«пропозиція»* терміном *«висновок з рекомендаціями»*.

Крім того не враховані наступні зауваження та пропозиції:

«Відповідно до пункту 16 частини 1 статті 1 Законопроекту «плата за здійснення державного енергетичного контролю (нагляду) – платіж за сприяння забезпеченню безпеки постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання шляхом залучення до проведення державних моніторингів або аудитів технічних, який сплачується суб'єктами господарювання, що провадять діяльність в галузях електроенергетики та теплопостачання, а також на ринку природного газу».

У пункті 2 частини 2 **статті 26** проекту Закону зазначається також, що формування спеціального фонду органу державного енергетичного контролю (нагляду) здійснюється за рахунок *«обов'язкових відрахувань енергетичних*

підприємств, визначених у статті 3 цього Закону, розмір яких формується у відсотках до чистого доходу. Розмір плати визначається у відсотках до первісної вартості основних фондів, які обліковуються на балансі відповідного суб'єкта господарювання. Перелік енергетичних підприємств, які сплачують обов'язкові відрахування, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики, теплопостачання, на ринку природного газу. Щорічна плата не може бути меншою 50 мінімальних заробітних плат, та здійснюється на початку бюджетного року, але не пізніше 30 червня поточного року. Порядок визначення розміру обов'язкових відрахувань енергетичних підприємств затверджується Кабінетом Міністрів України; плати за оренду майна відповідно до Закону України «Про оренду державного та комунального майна». Таким чином, наданим проектом Закону запроваджується систематична плата, яка буде відраховуватися суб'єктами господарювання до спеціального фонду органу державного енергетичного контролю (нагляду) за сприяння ним забезпеченню безпеки постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання шляхом залучення до проведення державних моніторингів або аудитів технічних, який сплачується суб'єктами господарювання, що провадять діяльність в галузях електроенергетики та теплопостачання, а також на ринку природного газу. З приводу вищезазначеного варто зауважити, що функція державного нагляду (контролю) – це є однією з форм здійснення державної влади, що забезпечує неухильне дотримання законів і інших правових актів, які видаються органами держави, і не яким чином ця функція не може бути засобом сприяння у забезпеченні будь-якої безпеки.

Більш цього, вважаємо, що запропонована проектом Закону плата за здійснення державного енергетичного контролю (нагляду), крім спричинення додаткового навантаження на бюджет грошових коштів суб'єктів господарювання, може ще й створити ризики зловживання владою або службовим становищем осіб, які мають здійснювати державний енергетичний контроль та, як наслідок, – вчинення ними корупційних правопорушень.

Також зазначаємо, що а ні з документів, які додаються до проекту Закону, а ні самим проектом Закону не вбачається обґрунтованої позиції з приводу необхідності введення такої плати, яка може вплинути не ефективність здійснення заходів державного нагляду (контролю) або надасть переваги щодо його покращення.».

З метою забезпечення гарантування прав та законних інтересів суб'єктів господарювання, які здійснюють свою діяльність у відповідних сферах, пропонуємо доповнити Розділ VII «Прикінцеві положення» проекту Закону частиною такого змісту:

«Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну регуляторну політику, політику з питань нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності та дерегуляції господарської діяльності здійснює перевірки додержання органом державного енергетичного контролю (нагляду) вимог цього Закону.».

Крім того, положеннями абзацу другого частини третьої статті 27 проєкту Закону визначено, що працівники органу державного енергетичного контролю (нагляду) матимуть змогу отримувати додаткові стимулюючі виплати за рахунок власних надходжень (надбавка за інтенсивність праці та надбавка за виконання особливо важливої роботи (далі – надбавки)), що встановлюються державним службовцям у відсотках до посадового окладу), які заплановані відповідно до кошторису для використання під час розрахунків із заробітної плати з працівниками.

Водночас, пунктом 12 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» встановлено, що у 2024 році заробітна плата державного службовця державного органу, який провів класифікацію посад державної служби, складається з посадового окладу, надбавки за ранг державного службовця, надбавки за вислугу років, місячної або квартальної премії, компенсації за додаткове навантаження та за вакантною посадою, грошової допомоги, що виплачується з наданням щорічної основної оплачуваної відпустки, матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань та інших доплат, передбачених законами України. Тобто, у 2024 році такого виду додаткових виплат як «надбавка за інтенсивність праці» та «надбавка за виконання особливо важливої роботи» не передбачено.

При опрацюванні проєкту Закону ДРС встановила, що розробником під час його підготовки не дотримано вимог статей 4 та 8 Закону.

Засадами державної регуляторної політики, визначеними Законом, встановлюється необхідність доведення регуляторним органом доцільності прийняття та впровадження в дію кожного окремого регуляторного акта.

При цьому, враховуючи вимоги статті 21 Закону, ДРС приймає рішення про погодження або про відмову в погодженні проєктів регуляторних актів з урахуванням як самого проєкту акта, так і супровідних до нього документів, визначених цим Законом, обов'язковим серед яких є, насамперед, аналіз регуляторного впливу цього проєкту акта (далі – АРВ).

Відповідно до вимог статті 1 Закону АРВ – документ, який містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття регуляторного акта, аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, а також обґрунтування відповідності проєкту регуляторного акта принципам державної політики.

У цьому випадку наданий розробником АРВ до проєкту Закону не в повній мірі відповідає вимогам Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (зі змінами) (далі – Методика).

В АРВ та у пояснювальній записці до проєкта Закону розробником акцентовано увагу щодо плати за здійснення державного енергетичного контролю (нагляду) – це платіж за сприяння забезпеченню безпеки постачання електричної енергії, природного газу, тепlopостачання шляхом залучення до проведення особливих видів контролю органу державного енергетичного контролю (нагляду), які

сплачуються суб'єктами господарювання, що провадять діяльність в галузях електроенергетики та теплопостачання, а також на ринку природного газу.

Проте, розробником не відображені в АРВ та у пояснювальній записці до проекту Закону фінансово-економічні розрахунки щодо введення плати за здійснення державного енергетичного контролю (нагляду). Це створює проблему з розумінням ефективності та раціональності запровадження такої плати. Відсутність обґрунтування та розрахунків може призвести до нерозуміння того, яким чином буде визначатись розмір платежу, за якою формулою будуть відбуватись розрахунки та які конкретні витрати будуть нести суб'єкти господарювання, у зв'язку з введенням цієї плати.

При цьому звертаємо увагу, що Методикою проведення фінансово-економічних розрахунків під час підготовки проекту акта Кабінету Міністрів України та проекту Закону, що вноситься у порядку законодавчої ініціативи Кабінетом Міністрів України на розгляд Верховної Ради України, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 21 березня 2008 р. № 428, зареєстрованим в Мін'юсті 11 квітня 2008 р. за № 297/14988, передбачено наступне: результати фінансово-економічних розрахунків щодо вартісного впливу проекту акта на показники державного та/або місцевого бюджетів розробник проекту акта зазначає у пояснювальній записці до проекту акта; якщо реалізація проекту акта не потребує додаткових коштів, у тому числі з державного або місцевого бюджетів, про це окремо зазначається у пояснювальній записці та обов'язково вказуються бюджетна програма, фонд бюджету, код бюджетної класифікації та обсяг коштів на реалізацію такого проекту.

Виходячи з наведеного, за результатами розгляду положень проекту Закону та аналізу його регуляторного впливу встановлено, що проект регуляторного акта розроблений без дотримання ключових принципів державної регуляторної політики: доцільності, ефективності та збалансованості, визначених вимогами статті 4 Закону та статті 8 Закону, в частині підготовки АРВ з урахуванням вимог Методики.

Ураховуючи зазначене, керуючись вимогами частини четвертої статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», ДРС

вирішила:

відмовити в погодженні проекту Закону України «Про державний енергетичний контроль».

**Голова Державної
регуляторної служби України**

Олексій КУЧЕР